

Asia: VN/30542/2025

Luonnos hallituksen esitykseksi laeiksi kirjanpitolain ja tilintarkastuslain 3 luvun muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Esitysluonnoksella on tarkoitus panna täytäntöön muutosdirektiivin säännökset, joilla pyritään kohdentamaan raportointivelvollisuus nykyistä suurempikokoisille yrityksille sekä tekemään raportoinnista ymmärrettävämpää ja tehokkaampaa.

Lisäksi muutosdirektiivin tavoitteena on vähentää pk-yritysten hallinnollista taakkaa rajoittamalla suuryritysten tietopyyntöjä niiden arvoketjuihin kuuluville pk-yrityksille. Mikro- ja yksinyrittäjät ry (MYRY) pitää tätä tavoitetta erittäin tärkeänä.

MYRY on aiemmissa lausunnoissaan korostanutkin, että vaikka kestävyysraportointidirektiivi kohdistuu suoraan vain suuryrityksiin ja pörssiyhtiöihin, niin välillisesti sen vaikutukset ulottuvat myös pienempiin yrityksiin. Erityisesti raportointivelvollisen yrityksen arvoketjuun kuuluville mikroyrityksille velvoitteet merkitsevät niiden kokoon nähden valtavia kustannuksia ja hallinnollista taakkaa. Tämä on täysin vastoin niin EU:n kuin kansallisenkin lainsäädännön tavoitteena jo pitkään ollutta pienimpien yritysten hallinnollisen taakan vähentämistä. Myös kestävyysraportointidirektiivin johdannon 22 artiklassa muistutettiin kiinnittämään erityistä huomiota mikroyrityksiin ja tarpeettoman hallinnollisen rasitteen välttämiseen.

Esitysluonnoksessa ehdotetaan täsmennyksiä kirjanpitolain 7 luvun 11 §:n mukaan arvo- ja toimitusketjusta kestävyysraportissa edellytettyihin tietoihin. Kestävyysyrityksen sopimusperusteinen tiedonsaantioikeus arvoketjunsä yrityksiltä rajoitettaisiin ns. vapaaehtoisessa raportointistandardissa määriteltyn informaatioon ja rajoituksen vastainen sopimusehto olisi pätemätön. Lisäksi kestävyysyrityksen esittäessä pyynnön muun tiedon saamiseksi, sen tulisi samalla kertoa ketjuyritykselleen tämän oikeudesta kieltäytyä tiedon antamisesta.

MYRY pitää esitettyjä tiedonsaantioikeuden rajoituksia erittäin kannatettavina. Huomautamme kuitenkin siitä, että arvoketjussa olevan mikroyrityksen voi olla erittäin vaikeaa tai jopa mahdotonta selvittää, mitä tietoja se on velvollinen antamaan ja mistä se voisi kieltäytyä. Lisäksi kieltäytymisellä voi käytännössä kuitenkin olla tosiallisia seurauksia, kuten mikroyrityksen sulkeminen pois arvoketjusta.

Raportointivelvollisuuden todellinen vaikutus mikroyrityksiin on merkittävän suuri. Paitsi suorat alihankinta- tai toimittajasopimukset, myös osallistumiset pienempiin osiin tällaisissa arvoketjuissa jäävät hyvin helposti mikroyritysten ulottumattomiin.

Vaikka esitysluonnoksella kohdennetaan raportointivelvollisuus nykyistä suurempikokoisille yrityksille sekä rajoitetaan suuryritysten tietopyyntöjen pakottavuutta, ei näillä toimilla voida poistaa pienille alihankkijayrityksille pyynnöistä aiheutuvia seuraamuksia. Jo alun perin kestävyysraportointidirektiivin täytäntöönpanoa koskeneessa hallituksen esityksessä (HE 20/2023) mainittiin esimerkkinä vaikutus elintarvikkeiden paikallistuottajavalikoimiin suurissa kauppaliikkeissä.

Mikroyrityksissä on usein mahdotonta käyttää resursseja standardin edellyttäminen tietojen keräämiseen ja toimittamiseen. Pienten alihankkijayritysten väheneminen raportointivelvollisuudesta aiheutuvan työmäärän ja sen kannattamattomuuden vuoksi on aivan ilmeinen uhakuva. Tämä on erittäin valitettava suuntaus, jota pitäisi pystyä ehkäisemään vielä esitysluonnoksessa ehdotettua voimakkaammin.

Mäkinen Heikki
Mikro- ja yksinyrittäjät ry